

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Barbary Pořízkové a soudců JUDr. Pavla Molka a JUDr. Radana Malíka v právní věci žalobce: **L. H. A. N.**, zast. JUDr. Ing. Jakubem Backou, advokátem se sídlem Šlejnická 1547/13, Praha 6, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 3. 2019, č. j. OAM-210/LE-BA04-BA04-PS-2019, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 5. 6. 2019, č. j. 17 A 73/2019 - 40,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá**.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Ustanovenému zástupci JUDr. Ing. Jakubu Backovi, advokátu se sídlem Šlejnická 1547/13, Praha 6, **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši 4 114 Kč, která je splatná do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku z účtu Nejvyššího správního soudu.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalobce se kasační stížností domáhá zrušení v záhlaví označeného rozsudku Krajského soudu v Plzni, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 3. 2019, č. j. OAM-210/LE-BA04-BA04-PS-2019. Tímto rozhodnutím žalovaný rozhodl o jeho zajištění v zařízení pro zajištění cizinců podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), neboť dospěl k závěru, že se lze oprávněně domnívat, že žádost o udělení mezinárodní ochrany byla podána pouze s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění či je pozdržet, ačkoliv žalobce mohl o tuto ochranu požádat již dříve. Podle § 46a odst. 5 téhož zákona byla doba trvání zajištění stanovena do 12. 7. 2019. Uplatnění zvláštních opatření dle § 47 zákona o azylu žalovaný neshledal účinným.

[2] Žalobce napadl rozhodnutí žalovaného žalobou, kterou Krajský soud v Plzni (dále jen „krajský soud“) zamítl výše označeným rozsudkem ze dne 5. 6. 2019. Souhlasil se žalovaným, že žalobce podal žádost o udělení mezinárodní ochrany v zařízení pro zajištění cizinců za situace, kdy existovaly oprávněné důvody domnívat se, že ji podal pouze s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění, ačkoli o ni mohl požádat dříve, když cestoval na území ČR a dále do Německa. Krajský soud zdůraznil, že žalobce podal žádost o mezinárodní ochranu teprve dne 24. 3. 2019, když byl již zadržen policií a zajištěn a umístěn do zařízení pro zajištění cizinců za účelem správního vyhoštění. Ani podle krajského soudu nebylo namíste uložení zvláštních opatření dle § 47 zákona o azylu. O neúčinnosti zvláštních opatření svědčí, že žalobce porušoval právní předpisy ČR i dalších členských států EU, když svévolně neoprávněně přicestoval na území ČR bez cestovního dokladu a jakéhokoli oprávnění k pobytu, dokonce bez jakéhokoli dokladu totožnosti. Za tímto účelem využil služeb převaděčů. Žalovaný tedy správně dospěl k závěru, že z jeho jednání vyplývá zřejmé nebezpečí, že se bude i nadále vyhýbat svým povinnostem a porušovat právní předpisy a že bude mařit výkon rozhodnutí o vyhoštění. Žalovaný se s nemožností uložení zvláštního opatření ve smyslu § 47 zákona o azylu vypořádal dostatečným a přezkoumatelným způsobem.

II. Kasační stížnost, vyjádření žalovaného

[3] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) napadl rozsudek krajského soudu kasační stížností, jejíž důvody podřadil pod § 103 odst. 1 písm. b) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

[4] Stěžovatel v kasační stížnosti namítá, že žalovaný i krajský soud nesprávně posoudili využitelnost zvláštních opatření podle § 47 zákona o azylu, neboť žalovaný zdůvodnil nemožnost využití zvláštních opatření stejnou argumentací jako důvodnost samotného zajištění a soud tento postup aproboval. Stěžovatel se ovšem provinil pouze nelegálním pobytem na území ČR, z čehož ještě nelze dovozovat, že projevil neúctu k právnímu řádu ČR. Poukázal na principy vyjádřené v preambuli směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/33/EU, kterou se stanoví normy pro přijímání žadatelů o mezinárodní ochranu, a v § 46a odst. 1 zákona o azylu, podle nichž má možnost využití zvláštních opatření přednost před zajištěním. Stěžovatel sice podal žádost o mezinárodní ochranu v reakci na své zajištění, přesto nelze pouze z jeho nelegálního vstupu na území schengenského prostoru a z několikanásobného nelegálního pobytu dovozovat, že jde o nespolehlivou osobu, u níž nelze přikročit k uložení zvláštních opatření. Připomněl, že české právní předpisy musejí být vykládány v souladu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES, o společných normách a postupech v členských státech při navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí (dále jen „návrátová směrnice“), což ostatně plyne i z rozsudku Nejvyššího správního soudu (dále též „NSS“) ze dne 7. 12. 2011, č. j. 1 As 132/2011 - 51. Neexistují žádné důvody domnívat se, že by nechtěl plnit své povinnosti žadatele o mezinárodní ochranu, neboť přinejmenším od podání své žádosti prokázal, že je připraven spolupracovat s příslušnými orgány a že není jeho úmyslem mařit výkon příslušných rozhodnutí. V současnosti nemá důvod vycestovat na území Německa, protože tím by zcela minimalizoval své naděje na

pokračování

získání mezinárodní ochrany a citelně by si zkrátil dobu legálního pobytu na území EU. Není tedy důvod pochybovat o tom, že by řádně plnil své povinnosti žadatele o mezinárodní ochranu, a názor žalovaného i krajského soudu, podle nichž není možné o uložení zvláštního opatření uvažovat, je nesprávný. Z těchto důvodů navrhl, aby byly rozsudek krajského soudu i rozhodnutí žalovaného zrušeny a věc vrácena žalovanému k dalšímu řízení.

[5] Žalovaný se ve vyjádření ke kasační stížnosti ztotožnil s napadeným rozsudkem. Má nadále za prokázané, že existují oprávněné důvody se domnívat, že stěžovatel podal žádost o udělení mezinárodní ochrany pouze s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění, nebo je pozdrzet, ačkoliv mohl požádat o udělení mezinárodní ochrany dříve. Učinil tak ovšem až po svém zadržení policií při neoprávněném pobytu na území schengenského prostoru, po uložení správního vyhoštění, zajištění za účelem realizace vyhoštění a umístění do zařízení pro zajištění cizinců. Stěžovatel své zákonné povinnosti během pobytu na území České republiky vědomě nerespektoval. Kasační námitky, které jsou obdobné žalobním námitkám, tak žalovaný shledává nedůvodnými. Upozornil, že zajištění stěžovatele bylo ukončeno uplynutím lhůty pro zajištění, a to dne 12. 7. 2019. Ve věci stěžovatelovy žádosti o udělení mezinárodní vydal žalovaný dne 13. 6. 2019 rozhodnutí, kterým mu nebyla udělena mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona o azylu. Proti tomuto rozhodnutí podal stěžovatel žalobu ke Krajskému soudu v Ostravě.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[6] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou, směřuje proti rozhodnutí, proti němuž je podání kasační stížnosti přípustné, a stěžovatel je zastoupen advokátem (§ 102 a násl. s. ř. s.). Poté přistoupil k přezkumu rozsudku krajského soudu v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů. Ověřil také, zda netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[7] Kasační stížnost není důvodná.

[8] Předmětem přezkumu krajského soudu bylo rozhodnutí o „přezajištění“ stěžovatele podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu jako žadatele o mezinárodní ochranu, a v souvislosti s tím posouzení možnosti uložení zvláštních opatření podle § 47 téhož zákona.

[9] Nejvyšší správní soud ze správního spisu zjistil následující skutečnosti. Stěžovatel byl dne 19. 3. 2019 zadržen po překročení hranice z ČR do Německa hlídkou německé policie a ke kontrole nepředložil žádný doklad totožnosti, který by jej opravňoval k pobytu na území schengenského prostoru. Z tohoto důvodu byl zadržen a na základě readmisní dohody byl dne 20. 3. 2019 vrácen na území ČR. Následně bylo zjištěno, že stěžovateli nebylo vydáno vízum ani povolení k pobytu, které by ho opravňovaly k pobytu na území ČR. Bylo tedy zjištěno, že minimálně ode dne 19. 3. 2019 pobýval na území ČR neoprávněně bez cestovního dokladu a jakéhokoliv povolení k pobytu. Do

protokolu o vyjádření účastníka řízení dne 20. 3. 2019 potvrdil údaje o své totožnosti a státní příslušnosti a prohlásil, že se cítí zdravý; z Vietnamu odcestoval v prosinci 2018 lodí, ale netušil, v jakém státě se vylodil. Jeho cílovou destinací bylo Německo, kde chtěl pracovat. Celou cestu dle jeho tvrzení organizovali převaděči a svůj cestovní pas ztratil někde na lodi. Dále prohlásil, že nikde o azyl nežádal, protože jel do Německa za práci. Svého nelegálního počínání spojeného se vstupem a pobytem na území ČR a EU si byl vědom. K vazbám na území ČR a EU uvedl, že zde nikoho nemá, stejně jako zde nemá žádné společenské, kulturní či ekonomické vazby. Naopak ve Vietnamu má rodiče, manželku a tři děti. Prohlásil, že v návratu mu nic nebrání, jen tam nemá možnost najít práci. S ohledem na výše uvedené žalovaný konstatoval, že stěžovatel svým jednáním porušuje právní předpisy ČR i EU, když svévolně neoprávněně vstoupil a pobýval na území ČR bez cestovního dokladu a jakéhokoli oprávnění k pobytu a když následně neoprávněně pokračoval na území Německa. Z tohoto důvodu byl dne 21. 3. 2019 zajištěn za účelem správního vyhoštění a následně umístěn do zařízení pro zajištění cizinců. Zde požádal dne 24. 3. 2019 o mezinárodní ochranu a žalovaný následně rozhodl dne 27. 3. 2019 o zajištění podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu. Z dosavadního jednání bylo dle rozhodnutí cizinecké policie o zajištění zřejmé, že neplní své zákonem uložené povinnosti a existuje reálné nebezpečí, že své povinnosti nadále nebude respektovat a bude opětovně mařit výkon správního rozhodnutí o vyhoštění. Žádost o mezinárodní ochranu podal teprve poté, co byl zadržen policií a zajištěn a umístěn do zařízení pro zajištění cizinců za účelem správního vyhoštění.

[10] Podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu může žalovaný *v případě nutnosti rozhodnout o zajištění žadatele o udělení mezinárodní ochrany v přijímacím středisku nebo v zařízení pro zajištění cizinců, nelze-li účinně uplatnit zvláštní opatření, jestliže [...] byla žádost o udělení mezinárodní ochrany podána v zařízení pro zajištění cizinců a existují oprávněné důvody se domnívat, že žádost o udělení mezinárodní ochrany byla podána pouze s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění, vydání nebo předání podle evropského zatýkacího rozkazu k trestnímu stíhání nebo k výkonu trestu odnětí svobody do ciziny, nebo je pozdržet, ačkoli mohl požádat o udělení mezinárodní ochrany dříve.*

[11] Podle § 47 odst. 2 téhož zákona může žalovaný *rozhodnout o uložení zvláštního opatření žadateli o udělení mezinárodní ochrany, jestliže nastanou důvody podle § 46a odst. 1 nebo § 73 odst. 3, ale je důvodné se domnívat, že uložení zvláštního opatření je dostatečné k zabezpečení účasti žadatele o udělení mezinárodní ochrany v řízení ve věci mezinárodní ochrany.* Mezi zvláštní opatření, jejichž uplatnění je třeba zvážit před vydáním rozhodnutí o zajištění podle citovaného ustanovení, patří povinnost žadatele o udělení mezinárodní ochrany zdržovat se v pobytovém středisku určeném žalovaným nebo osobně se hlásit žalovanému ve stanovené době (§ 47 odst. 1 zákona o azylu).

[12] NSS má za nesporné, že stěžovatel podal žádost o udělení mezinárodní ochrany v návaznosti na své zajištění a umístění do zařízení pro zajištění cizinců. Ztotožňuje se s názorem krajského soudu i žalovaného, že existují oprávněné důvody se domnívat, že podal tuto žádost pouze s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění. Stěžovatel ostatně tuto

pokračování

skutečnost nepopírá, naopak ji ve své kasační stížnosti potvrdil. Výslovně uvedl, že důvod zajištění nezpochybňuje.

[13] K vydání rozhodnutí podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu je však třeba splnit také zákonnou podmínku, že nelze účinně uplatnit zvláštní opatření podle § 47 téhož zákona. V této souvislosti stěžovatel v žalobě, jakož i v kasační stížnosti namítl, že možnost jejich uplatnění byla posouzena nesprávně, neboť nebylo možné na základě skutkového stavu uzavřít, že je nespolehlivou osobou, a že aplikace zvláštních opatření je proto vyloučena.

[14] NSS připomíná, že volba mírnějších opatření než je zajištění žadatele o udělení mezinárodní ochrany, mezi něž lze řadit zmíněná zvláštní opatření, je vázána na předpoklad, že žadatel bude se státními orgány spolupracovat při realizaci tohoto opatření a že uložení zvláštního opatření je dostatečné k zabezpečení jeho účasti nejen v řízení ve věci mezinárodní ochrany, nýbrž na základě judikatorních závěrů zdejšího soudu rovněž pro případ výkonu rozhodnutí o vyhoštění, kdyby se rozhodnutí o správním vyhoštění stalo vykonatelným v důsledku negativního výsledku řízení o mezinárodní ochraně (viz rozsudek NSS ze dne 28. 6. 2017, č. j. 1 Azs 349/2016 - 48). Pokud zde existují skutečnosti nasvědčující tomu, že by žadatel správní řízení či výkon případného rozhodnutí o správním vyhoštění mařil, nelze přistoupit ke zvláštnímu opatření.

[15] NSS se v otázce neaplikování zvláštních opatření v případě stěžovatele ztotožňuje se závěry krajského soudu, který přisvědčil závěrům žalovaného. Žalovaný opřel své rozhodnutí o skutečnost, že se stěžovatel na území ČR nacházel nelegálně, v této souvislosti zohlednil rovněž skutečnost, jakým způsobem se na území ČR ocitl, tj. že při vstupu na území ČR nerespektoval své zákonné povinnosti spojené se vstupem a pobytem na území ČR, jakož i dalších států Evropské unie, a využil služeb převaděčů. Žalovaný zcela správně zohlednil i to, že z jednání stěžovatele a okolností případu je zřejmé, že podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany bylo účelové, a to i s ohledem na skutečnost, že stěžovatelovou cílovou zemí bylo od začátku Německo.

[16] Žalovaný dostatečně individualizoval své rozhodnutí a nevycházel v odůvodnění neuplatnění zvláštních opatření pouze ze skutečnosti, že se stěžovatel na území ČR nacházel nelegálně. Nelegální přicestování za pomoci převaděčů, bez cestovních dokladů, a to s deklarovaným úmyslem pracovat v Německu, spolu s účelovostí podání žádosti o mezinárodní ochranu, založilo důvodnou obavu žalovaného, že je nebezpečí, že stěžovatel nebude dodržovat zvláštní opatření. Následná ochota spolupracovat po podání účelové žádosti neměla takovou váhu, jakou jí stěžovatel připisuje, neboť podal-li účelovou žádost o udělení mezinárodní ochrany z důvodu oddálení nutnosti vycestovat z ČR, byl si jistě vědom, že nespolupracovat se žalovaným by ohrozilo případný kladný výsledek řízení o ní.

[17] Není samo o sobě nezákonné, že žalovaný z velké části vyloučil uložení zvláštních opatření ze stejných důvodů, na jejichž základě vyhodnotil důvod pro samotné zajištění podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu. Podstatné je, že při svém rozhodování

respektoval zásadu individualizace (k tomu srov. rozsudek NSS ze dne 26. 7. 2017, č. j. 8 Azs 114/2017 - 35). Z povahy věci je zřejmé, že tyto důvody se vzájemně prolínají a není možné je zcela oddělit. Žalovanému proto nelze vyčítat, pokud se prolínají rovněž v odůvodnění jeho rozhodnutí. K tomu zdejší soud odkazuje na rozsudek ze dne 28. 6. 2017, č. j. 1 Azs 349/2016 - 48, v němž uvedl: „*Při posouzení účinnosti zvláštních opatření proto nelze odhlížet od důvodu zajištění a od toho, zda by uložením pouze zvláštního opatření nebyl zmařen cíl, k němuž by jinak zajištění směřovalo. [...] Jakkoliv nelze paušálně říci, že by v případě existence důvodu zajištění podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu byla možnost uložení zvláštních opatření vždy vyloučena, jejich neúčinnost bude častější než v případě zvažování alternativ k jiným důvodům zajištění. Vždy však bude třeba zvážit osobní, majetkové a rodinné poměry cizince, charakter porušení povinností souvisejících s vyhošťovacím řízením, jeho dosavadní chování a respektování veřejnoprávních povinností stanovených ČR nebo jinými státy EU, včetně charakteru porušení těchto povinností ze strany cizince.*“ Ve světle predestinovaného má NSS za to, že žalovaný se možností použití zvláštních opatření zabýval v komplexním pojetí individuální situace stěžovatele a své závěry dostatečně odůvodnil. Tím byly naplněny i požadavky čl. 15 návratové směrnice, na něž stěžovatel v kasační stížnosti poukázal.

IV. Závěr a náklady řízení

[18] NSS kasačním námitkám nepřisvědčil a neshledal ani vadu, ke které by musel přihlédnout z úřední povinnosti, kasační stížnost proto zamítl podle § 110 odst. 1, věty poslední, s. ř. s.

[19] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel, který neměl v řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému v řízení žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly.

[20] Stěžovateli byl usnesením krajského soudu ze dne 12. 4. 2019, č. j. 17 A 73/2019 - 17, ustanoven zástupcem pro řízení JUDr. Ing. Jakub Backa, advokát se sídlem Šlejnická 1547/13, Praha 6. Podle § 35 odst. 10, věty poslední, s. ř. s. zástupce ustanovený v řízení před krajským soudem, je-li jím advokát, zastupuje navrhovatele i v řízení o kasační stížnosti. Podle věty první téhož ustanovení zástupci stěžovatele, který mu byl soudem ustanoven k ochraně jeho práv, hraří hotové výdaje a odměnu za zastupování stát. Ustanovený zástupce učinil v řízení před Nejvyšším správním soudem jeden úkon právní služby, kterým bylo písemné podání kasační stížnosti [§ 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění účinném pro posuzovanou věc (dále jen „advokátní tarif“)]. Za jeden úkon právní služby zástupci stěžovatele náleží mimosmluvní odměna ve výši 3 100 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s § 7 bodem 5. advokátního tarifu], a dále 300 Kč paušální náhrady hotových výdajů podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu. Vzhledem k tomu, že zástupce stěžovatele je plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se odměna o částku odpovídající příslušné sazbě daně podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů, tedy o částku 714 Kč. Celková výše odměny ustanoveného zástupce tak činí za jeden úkon 4 114 Kč. Tato částka mu bude

pokračování

vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů ode dne právní moci tohoto rozsudku.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 4. září 2019

JUDr. Barbara Pořízková
předsedkyně senátu